

ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಆದರ್ಶ

ಸ್ವಾಮಿ ಮುಕ್ತಿದಾನಂದ

ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಋಷಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಇಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಭವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಆದರ್ಶವನ್ನು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿರುವ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು 'ವಿವೇಕಪ್ರಭ'ದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ವಿಶ್ವಸ್ತ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಅವರು ಉತ್ತಮ ಚಿಂತಕರೂ, ಪ್ರವಚನ ಕಾರರೂ, ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ಥಕತೆ ನೀಡುವ ಮಹಾ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅನೇಕ ತತ್ತ್ವಗಳು, ಆದರ್ಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಈ ಆದರ್ಶಗಳು ಕಾಲದ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದುನಿಂತ ದೀಪ ಸ್ತಂಭಗಳಂತಿವೆ. ಇವು ಕೇವಲ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಲ್ಲ; ಪೊಳ್ಳು ಆಚಾರವಲ್ಲ; ಅವು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವೂ ಆಗಿವೆ. ಈ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡ ನಮ್ಮ ಧೀರ ಸತ್ತುರುಷರು ಅವುಗಳ ಸಾಕಾರ ರೂಪವಾಗಿ, ಜೀವಂತ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದೊಡನೆ ಮೇಳೈಸಿ ಸತತವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದು, ಕುಟುಂಬದ ಬದುಕನ್ನು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಆದರ್ಶಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಋಷಿ

ಆದರ್ಶ ನೀವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳು. ಇವು ನಮ್ಮ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದೊಡನೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದ ಸಮನ್ವಯ ಆದರ್ಶಗಳು. ಈ ರೀತಿ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದೇಶ ಇಂತಹ ವಿಶೇಷವಾದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸಮಯಾನುಸಾರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬರುಬರುತ್ತಾ ಸಶಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಈ ಎರಡು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಅಂಧಾನುಕರಣೆ, ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ಮಾನ್, ಜಡವಾದಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನವು ಅಜ್ಞಾನ, ಅಸಹನೆ, ಕ್ರೋಧ, ದುಃಖ, ಮತ್ತು ಅಶಾಂತಿಯ ತಾಣವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕವಾದ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ; ಕುಟುಂಬವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ; ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನ

ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ದೊರಕುವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಆಘಾತಕಾರಿ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಕುಟುಂಬವೇ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಭದ್ರಬುನಾದಿಯೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೌಧದ ಗಟ್ಟಿಇಟ್ಟಿಗೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣವು ಯಾವುದೇ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯವನ್ನೂ, ಅನುಕರಣೀಯ ಆದರ್ಶವನ್ನೂ ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮೌಲ್ಯವಿಹೀನ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ನಗರೀಕರಣದ ಧಾವಂತ, ಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕದಾಹ, ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಟೇಜ್‌ಪಾರದ ನವಸಮಾಜ... ಇವು ಋಣಾತ್ಮಕವಾದ, ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಿರುವುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕವಾದ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾದ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮಗೆ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು; ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಡಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸನಾತನ ಋಷಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವು ಇಂದು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣದಿದ್ದರೆ ಅಪಾಯವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜ್ಞಾನದ ಗಣಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಮಹಾಸಂತರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶಾರದಾದೇವಿ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜೀವನ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಂದೇಶಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಹಿಂಜರಿದರೆ ಘೋರ ದುರಂತವೇ ಸಮಾಜವನ್ನು ನುಂಗಲು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅರಿವು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯವು ಉಜ್ವಲವಾಗಬೇಕು; ಯುವಜನಾಂಗವು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನರಳಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳಬಾರದು; ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವು ಮರಳಿ ತನ್ನ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಲೇಬೇಕು.

ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಅವಳಿ ಆದರ್ಶಗಳು: ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಆದರ್ಶ

ಭಾರತದ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನವನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಹಲವು ಆದರ್ಶಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಆದರ್ಶಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ. ಇವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಲೌಕಿಕ ಅಭ್ಯುದಯ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇವು ನೆರವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಆದರ್ಶಗಳು, ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಆದರ್ಶಗಳು ಭಾರತದ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಾಗಿವೆ.

ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಧಾನ ಧ್ಯೇಯವೆಂದರೆ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ಸಮನ್ವಯ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯು ಅಭ್ಯಾಸ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳ ಹದವಾದ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಲೌಕಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಂಯಮದಿಂದ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ತನ್ಮೂಲಕ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಧ್ಯೇಯದೊಡನೆ ಸಾಗಿ ಋಷಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವೆನ್ನಬಹುದು.

“ಆರ್ಯಮಾತೆಯ ಅಮೃತಪುತ್ರರಾದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಋಷಿ ಸಂತಾನರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರಿ” ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಋಷಿಯಾಗಿ ಋಷಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧಹಕ್ಕು ಎಂದು ವೀರವೇದಾಂತಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಉದ್ದೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನ ಸಮನ್ವಯವೇ ಋಷಿ ಆದರ್ಶ. ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನದ ಲೌಕಿಕ ಧರ್ಮಾಧಾರಿತ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಪತಿ, ಪತ್ನಿ, ಮಕ್ಕಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರಿಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯೀಕರಿಸಿ ಲೌಕಿಕದಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯೆಡೆಗೆ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವುದೇ ಋಷಿ ಆದರ್ಶ. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರಿದ ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-ಕಾಮ-ಮೋಕ್ಷಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಜೀವನ ಸೂತ್ರವೇ ಋಷಿ ಆದರ್ಶ.

ಭಾರತದ ಶೇಕಡ ೯೯ ಭಾಗ ಜನರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವ ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾದ ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ತಳಹದಿಯೂ, ಮೂಲ ಸತ್ತ್ವವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರಣಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಈಡೇರದ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಈ

ಎರಡು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನೂ ನಾವಿಂದು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು; ಸಬಲ ಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ವರ್ತಮಾನದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನೂ ಹಂಬಲವನ್ನೂ ಸರ್ವರ ಹೃನ್ಮನದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದರೆ, ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ನಾವು ಋಷಿಗಳಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವು ಮಾತ್ರ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚೊತ್ತ ಬೇಕು. ಒಂದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ, ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ಮತ್ತು ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ದೈವಕೇಂದ್ರಿತ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ, ಬಾಲರಾಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಅಭಿನಯ, ಸ್ನಾನದ ನಂತರ, ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವ ಮುನ್ನ, ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರುವ ಮುಂಚೆ ಸರಳ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮೂಲಕ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆ, ಸ್ತೂರ್ತಿದಾಯಕ ಕಥೆಗಳ ಶ್ರವಣ ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳು ಮನಸ್ಸು ಸುಸಂಸ್ಕೃತಗೊಳ್ಳಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಯುಕ್ತ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವು ಋಷಿ ಆದರ್ಶದ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿದೆ.

ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದ ಮಹಾಪುರುಷರು ನಮಗೆ ಋಷಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಋಷಿ ಆದರ್ಶ, ಉನ್ನತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಭವವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಯಶಸ್ಸು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಆದರೆ ಬಹಳ ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಆದರ್ಶಗಳು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ಜನರ ಅವಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಆದರ್ಶ

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಈ ಋಷಿತ್ವ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗದ ಪರಿಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಾತ್ಸಲ್ಯಯನ ಋಷಿಯು ದೈರ್ಯವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ಋಷಿತ್ವವು ಋಷಿ ಕುಲದ ಪುತ್ರರ, ಆರ್ಯರ, ವಿದೇಶೀಯರ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಇದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧುತ್ವ ಭಾರತದ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆದರ್ಶವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸತತವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಜಗತ್ತಿನ ಅನ್ಯ

ದೇಶಗಳ ಜನರೂ ಇದನ್ನು ಅರಿತು ನೆನಪಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ಕದನ, ಹೋರಾಟಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಬೆಳೆಸಿ, ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ ಪಾಲಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಋಷಿಗಳಾಗಿ

ಈ ಋಷಿ ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮಗಳು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರೂರಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವೂ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವೂ ಆದ ಲೌಕಿಕ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಸಮಾಜವೇ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವನದ ಐದು ಸಹಜ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮವು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ೧. ಬಾಲ್ಯ. ೨. ಯೌವನ. ೩. ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ. ೪. ವಾನಪ್ರಸ್ಥ. ೫. ಸಂನ್ಯಾಸ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಹಂತ ಸಂನ್ಯಾಸವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಅಂತಿಮ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು 'ಋಷಿ'ಯಾಗುವರು. ಆರಂಭದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಭ್ಯಾಸವು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಅದಮ್ಯವಾದ ಅಭಿಷ್ಠೆಯಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಋಷಿಸದೃಶ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆದರೆ ಆಶ್ರಮ-ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸದೆ ಗೃಹಸ್ಥ ನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪಕ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಉನ್ನತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗೃಹಸ್ಥನು 'ಋಷಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಗೋಂದಾವಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯ ಮಹಾರಾಜರು, ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರ-ಉಭಯ ಭಾರತೀ, ಮಾ ಯಶೋದಾಮಯಿ, ಆನಂದ ಮಯೀ ಮಾ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು, ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ, ಗೋಕಾಕ್, ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ, ಜಗದೀಶ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್, ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಯವರ ಶಿಷ್ಯೆಯಾದ ತಂಜಾವೂರಿನ ಜಾನಕಿ ಮಾತೆ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಗೃಹೀಭಕ್ತರಾದ ರಾಮಚಂದ್ರ ದತ್ತ, ಮಹೇಂದ್ರನಾಥ ಗುಪ್ತ('ಮ'), ಕೇಶವ ಚಂದ್ರಸೇನ ಮುಂತಾದವರು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಅಮೋಘವಾದ ಋಷಿ ಆದರ್ಶದ ನಿದರ್ಶನವೆನ್ನಬಹುದು.

ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಆರೋಹಿಸುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಬೇಕು. ಋಷಿಯಾಗಲು ತರಬೇತಿಯು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಿ

ಬೇಕು. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೇಲುಮೇಲಿನ ಹಂತ ತಲುಪಿದ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಕೂಡ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಮುಂದಿನ ಉನ್ನತ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸಮನ್ವಯ

ಗೃಹಸ್ಥರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾದ - ಸ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಾರುವುದೇ ಈ ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯ:

ಯತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಭೂತಾನಾಂ ಯೇನ ಸರ್ವಮಿದಂ ತತಮ್ |

ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ತಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಂ ವಿಂದತಿ ಮಾನವಃ ||

‘ಯಾವನ ದೇಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ಯಾವನಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವುದೋ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ಮುನುಷ್ಯನು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.’

ನೇಹಾಭಿಕ್ರಮನಾಶೋಷಿ ಪ್ರತ್ಯವಾಯೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ |

ಸ್ವಲ್ಪಮಪ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ತ್ರಾಯತೇ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್ ||

‘ಈ ಯೋಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ವೃಥಾ ವಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಕೂಡಾ ಜೀವನವನ್ನು ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು.’

ಭಾರತೀಯ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದ ಭೋಗಜೀವನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ತ್ಯಾಗಜೀವನಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡೇ ಸಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ನೀಡಿದ ಸಮರಸ ಭೋಗವನ್ನು ಕ್ರಮಶಃ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿ-ಯೋಗಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ದಾರರು; ಏಕೆಂದರೆ ಆಂತರ್ಯದ ದೈವತ್ವ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ನಿಜಸ್ವರೂಪ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಜೀವನ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿ ಸತ್ಯದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆನಂದದ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಏರುವುದು. ಈ ಲಕ್ಷಣವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕಜೀವನವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿಸಿದೆ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಕಾಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಏಳು-ಬೀಳುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ನಾಶವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅವಶೇಷ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಕೇಂದ್ರಿತ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ತನ್ನ ಆಂತರಿಕ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ

ಯುಗದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಜೀವಂತವೂ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲವೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವೂ ಆದ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯೆನಿಸಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಂದಿನ ಯುವಕರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಯೋಗ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಆಯುರ್ವೇದವು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದರೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮವು ಅದೆಷ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸರ್ವರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಕ್ತಿ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಯುವಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ನವಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಇಂದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸಾರ್ಥಕ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದ ನಾಲ್ಕು ಸೂತ್ರಗಳು:

(೧) ಕರ್ಮಯೋಗ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವು ಜಟಿಲವಾದ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಲಿಯುವುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ನಮಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಯೋಗಸ್ಥಃ ಕುರು ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಂಗಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಧನಂಜಯ |

ಸಿದ್ಧ್ಯಸಿದ್ಧ್ಯೋಃ ಸಮೋ ಭೂತ್ವಾ ಸಮತ್ವಂ ಯೋಗ ಉಚ್ಯತೇ ||

(ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨, ಶ್ಲೋಕ ೪೮)

‘ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸಿದ್ಧಿ-ಅಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡು, ಓ ಧನಂಜಯ. ಈ ಸಮತ್ವ ಭಾವವೇ ಯೋಗವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.’

ಯತ್ಕರೋಷಿ ಯದತ್ನಾಸಿ ಯಜ್ಞುಹೋಷಿ ದದಾಸಿ ಯತ್ |

ಯತ್ತಪಸ್ಯಸಿ ಕೌಂತೇಯ ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಮದರ್ಪಣಮ್ ||

(ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯, ಶ್ಲೋಕ ೨೭)

‘ಎಲೈ ಅರ್ಜುನ! ನೀನು ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ,

ಎನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತೀಯೋ ಯಾವುದನ್ನು ಹೋಮ ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ, ಯಾವುದನ್ನು ದಾನ ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ, ಯಾವ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣ ರೂಪೀ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಿಯೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗರ್ಪಿಸು.’

ಯಜ್ಞಾರ್ಥಾತ್ಕರ್ಮಣೋಽಸ್ಯ ತೋಕೋಽಯಂ ಕರ್ಮಬಂಧನಃ | ತದರ್ಥಂ ಕರ್ಮ ಕೌಂತೇಯ ಮುಕ್ತಸಂಗಃ ಸಮಾಚರ ||

(ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩, ಶ್ಲೋಕ ೯)

‘ಕರ್ಮವನ್ನು ಯಜ್ಞಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿ ದೇವಾದಿದೇವ ನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕರ್ಮವು ಈ ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧನವನ್ನುಂಟುಮಾಡು ವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಓ ಕುಂತೀ ಪುತ್ರನೇ, ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥ ವಾಗಿ ಆಚರಿಸು.’ ಯಜ್ಞವೇಂದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ, ಸಮರ್ಪಣೆ, ಆರಾಧನೆ, ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ.

(೧) ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೈವೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಬಗೆ:

ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನವು ಸಂಬಂಧಗಳ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಹೆಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸರಾಗಿ, ಜಗ ತ್ತಿನ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ, ಜೀವ ನದ ಕ್ಷಣಭಂಗುರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬದವರ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಮತ್ತು ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಜೊತೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮರುರೂಪಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ದಿವ್ಯಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಬೇಕು. ಬಾಳಿ ನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೇ ಈ ದೈವೀಕರಣದ ಕೀಲಿಕೆ.

(೩) ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು:

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು ದುಷ್ಟ ವ್ಯಸನಗಳ ದಾಸ ನಾಗಿದ್ದ ಬಂಗಾಳದ ನಾಟಕಕಾರ ಗಿರೀಶಚಂದ್ರ ಘೋಷನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ‘ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದು ಗುಹೆಯ ಒಳಗೆ ಕವಿದಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬೆಳಕಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೊಲಗಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಈ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವೇನೆಂದರೆ, ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಎಷ್ಟೇ ಬಲವಂತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಅದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರಬಲ್ಲನು; ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಸಂತನೋ, ಯೋಗಿಯೋ ಆಗಬಲ್ಲನು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಪುರಂದರದಾಸ ಮತ್ತು ತುಳಸೀದಾಸರ ಜೀವನವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಜ್ವಲಂತ ಉದಾಹರಣೆ.

ಅಪಿ ಚೇತುದುರಾಚಾರೋ ಭಜತೇ ಮಾಮನನ್ಯಭಾಕ್ | ಸಾಧುರೇವ ಸ ಮಂತವ್ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ವ್ಯವಸಿತೋ ಹಿ ಸಃ ||

‘ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿ ದ್ದರೂ ಸಹ ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸಾಧುವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ನಿಶ್ಚಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.’ ಅರ್ಥಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಸಮಾನವಾದುದು ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನು ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅಪಿ ಚೇದಸಿ ಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪಾಪಕೃತಮಃ | ಸರ್ವಂ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವೇನೈವ ವೃಜಿನಂ ಸಂತರಿಷ್ಯತಿ ||

‘ಆದರೆ, ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಪ ಮಾಡಿದವನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಜ್ಞಾನರೂಪೀ ದೋಣಿಯ ಮೂಲಕ ನೀಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪರೂಪೀ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಾಟಿ ಪಾರಾಗುವೆ.’

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರೂ ಕೂಡ, “ಮಾನವರಾದ ನಾವು ಅಸತ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯದಡೆಗೆ ಪಯಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಸತ್ಯದಿಂದ ಉನ್ನತ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಆರೋಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳು, ದೋಷಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಪಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಪಾಠಗಳಾಗಿವೆ; ಅವು ನಮ್ಮ ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸಿನತ್ತ ವಿಕಾಸವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿ ಸಲು ಇರುವ ಚಿಮ್ಮುಹಲಗೆಗಳಾಗಿವೆ.

ವರ್ತಮಾನದ ಈ ಸಂಧಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾ ನಂದರ ಮಾತುಗಳ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಡೆಸು ತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಯಾಮದ ಆಳ, ವಿಸ್ತಾರಗಳಿರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿ ಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನವಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯು ವಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮಾತುಗಳು ಮೌಲಿಕವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೊಗ್ಗು ಅರಳಿ ಸುಂದರವಾದ ಹೂವಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿದೆ; ಬೆಣ್ಣೆಯು ಘಮ ಘಮಿಸುವ ತುಪ್ಪವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಇದೆ. ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ರೂಪ ಮತ್ತು ಆಂತರ್ಯದ ರಾಸಾಯನಿಕ ರಚನೆಯು ಮಾತ್ರ, ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಸುಪ್ತವಾದ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ಶಕ್ತಿಯು ಬದಲಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ನಾವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ದಿವ್ಯತೆಯ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ, ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಆದರ್ಶಗಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಸಾಕ್ಷಾ ತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇದೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾ ನಂದರ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷದ್ವಾಣಿಯ ಬೋಧನೆಯ ಸಾರ ವಾಗಿದೆ.

(೪) ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳೂ ಕುಟುಂಬಗಳೂ ಸಹಜವಾದ ಧರ್ಮ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ:

ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ದೈವೀಯೋಜನೆಯ ಮಂಗಲಮಯ ವಿಧಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾಗುವ ಸರ್ವಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ಸಮುಚಿತದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮ ಹಂಸರು ಹೇಳಿದ, “ಪರಿಚಾರಕಿ ಹಂಗಸು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ‘ನನ್ನ ರಾಮ’, ‘ನನ್ನ ಕೃಷ್ಣ’ ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಂತ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಳ ಗಮನವಿರುತ್ತದೆ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಬಹುದು. ಶರಣಾಗತಿ, ವಿನಮ್ರತೆ, ಸ್ವೀಕಾರ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ತಿತಿಕ್ಷೆ, ವಿವೇಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಭಿಪ್ರಯ ತೀವ್ರತೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಭಗವಂತನ ಉಪಾಸನೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸಾಮರಸ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅವಿರತ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೈವಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಬೇಕು. ಉಳಿದ ಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಅಭ್ಯಾಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮರಸವಾಗಿ ಮಿಳಿತಗೊಂಡು ಸಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನವು ಸಂತಸಮಯ ವಿದ್ಯಾ ಲಯವಾಗುವುದು; ಸಂಸಾರವು ಒಂದು ಸಹಜ ಸುಂದರ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ ವಾಗುವುದು.

ಕುಟುಂಬ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು

ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಯೋಗ ಜೀವನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು.

ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಆರಾಧನೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ದೈವೀ ಕರಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾದ ವಿಧಾನ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪೂಜಾಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನರು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ದೇವದೇವತೆಗಳ ವಿಗ್ರಹಗಳಿರುವ ಪೂಜಾಮಂದಿರವೊಂದಿರಬೇಕು. ಯಜಮಾನರಾದವರು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ನಿಯತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಳ ರೀತಿಯ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಈ ಪೂಜಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಸರ್ವಸದಸ್ಯರೂ ಈ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ದೈವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪಾರಾಯಣ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆಯ್ದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡ

ಬಹುದು. ಕುಟುಂಬದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರ ನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ, ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾಸ್ತೋತ್ರ, ಶ್ರೀ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರ ನಾಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಿಗದಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಹತ್ತು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂತ್ರ. ಇದು ಜಾತಿ, ಕುಲಗೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದುದು. ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡಾ ತಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದುವ ಮಂತ್ರ ಅಥವಾ ದೇವತಾ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವವರೆಗೂ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು.

ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಾಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವುದು, ಹಾಡುವುದು, ಭಜನೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿಯ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧ ಪೂಜಾ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರಂಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಮನೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನಿರಂತರ ನೀಡುವ ಪೀಠವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಬೆಳಕಿನ ಬೀಜಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವರ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿ, ಬದುಕಿನ ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆಗಳ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡಲು ಅವರ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.

ಶಾಲೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪಠ್ಯವೊಂದನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಈ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೂ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ನೀಡಬಹುದು.

ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಬೋಧಕರಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಕಿರಿಯರು ಅವರನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹಂಬಲ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳುಳ್ಳ ಉತ್ತಮ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಉತ್ತಮ ವಾತಾವರಣವಿರುವ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವುದು ಅನುಕೂಲಕರ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕುಲಗುರುವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕೋರುವ ಬಂಧು ಅಥವಾ ಗೆಳೆಯರಿದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ವಿಕಾಸಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ

ದಲೂ ಕೂಡಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನೆ

“ಗೃಹಸ್ಥರು ದೈವಭಕ್ತರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯ. ನೀವು ಲೌಕಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವೇನನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಿರಿ. ಅವನಿಂದ ದೂರವಾದರೆ ನೀವು ಹಾಳಾದಂತೆ.”

“ಯಾರು ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನೋ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ವೀರ. ಇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಿ. ಸಂಸಾರ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರ ಕಡೆಗೇ ತಿರುಗಿರುವುದು.”

“ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವವನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುವಂತೆ, ಎಲೈ ಗೃಹಸ್ಥರೇ, ನಿಮ್ಮ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ಅನವರತವೂ ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ.”

“ಭಗವಂತನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನೀವು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುವಿರಿ. ಮನಸ್ಸೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಭಗವಂತನಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಸಾಧನೆಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ.”

ಭಾರತದ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನದ ಪುನರುತ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಆದರ್ಶಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಈ ಆದರ್ಶಗಳೇ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಈಗಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಆದರ್ಶಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ; ಗೃಹಸ್ಥರ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಅವುಗಳು ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ. ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀ ಶಾರದಾದೇವಿ ಮುಂತಾದವರ ಆದರ್ಶ ಆವಶ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಅನುಕರಣೀಯ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಪರಿವರ್ತನ ಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಜ್ಞಾನರಾಶಿ, ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ, ನಮ್ಮ ಯುವಕರ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥರ ಹೃನ್ಮನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಲ್ಲಿ ಯುವಶಕ್ತಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಜನಶಕ್ತಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ನವಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ಖಚಿತ.

